

TUG Bilimsel Gözlemlere Hazır

Türkiye’de gökbilim adına atılan en büyük adımlardan biri, TÜBİTAK Ulusal Gözlemevi’nin (TUG) açılışıdır. Çünkü, gökbilim gözlemsel verilere dayanan bir bilim dalıdır; bu bağlamda gökyüzü gözlemleri gökbilimin temelini oluşturur. Bilime önem veren, gökbilimde ilerlemiş bütün ülkelerin kendi gözlemleri vardır.

Ülkemizde de pek çok gökbilimci yetişmektedir. Ancak, yakın zamana değin, gözlemler yalnızca üniversitelerdeki eğitime yönelik gözlemlerinde yapılmaktaydı. Teleskopları küçük olan ve ışık kirliliğinin etkisi altında kalan bu gözlemlerde, bilimsel çalışmalar çok sınırlı olarak yapılabiliyordu. Gözlemsel verilerse genellikle büyük gözlemleri bulunan ülkelerden ancak sınırlı olarak alınabiliyordu. Tüm bu olumsuzluklara karşın, gökbilimcilerimiz yine de uluslararası pek çok başarıya imza attılar.

Ulusal Gözlemevi, gökbilimcilerimizin 30 yıllık emeğinin sonucudur. Artık, gözlemsel veriler buradan alınacak. TUG, Türkiye’nin gözlemsel gökbilim alanında Dünya’nın sayılı ülkeleri arasına girmesini sağlayacak. Ayrıca, TUG’un bulunduğu Bakırlıtepe, gözlem koşulları bakımından

Solda: TUG’daki 150 cm ayna çaplı büyük teleskop. Üste: Avcı Takımyıldızı’nda yer alan Orion Bulutsusu’nun 30 saniye poz süresiyle çekilen fotoğrafı.

dünyanın en iyi yerlerinden birisi. Bu nedenle, burada elde edilecek veriler gerçekten büyük değer taşıyacak.

TUG’da iki teleskop yer alıyor. Bunlardan birisi 40 cm ayna çapında; ötekiyse 150 cm çapında aynaya sahip. 40 cm’lik teleskopla ilk gözlem, 17/18 Ağustos 1997 gecesi yapıldı. İlk gözlemden bu yana, 40 cm’lik teleskop bilimsel gözlemlerini sürdürüyor.

TÜBİTAK Ulusal Gözlemevi Eylül 1997’de resmen açıldığından bu yana, en önemli gelişmelerden birisiyse, 150 cm ayna çaplı büyük teleskopun bilimsel gözlemlere hazır olması. 1995’te Rusya’dan getirilen teleskop, gözlemevine yerleştirildiği

1997 yılından bu yana, bilimsel gözlemler için hazırlanıyordu. Teleskopun sorumlu Rus teknik ekip, 15 Kasım – 5 Aralık tarihleri arasında son ince ayarları yapmak üzere geldi. Bu süre içerisinde, teleskop aynalarının optik ayarları tamamlandı. Teleskopun ana aynasının gerisine düşen ve Cassegrain odağı olarak bilinien odak, bilimsel çalışmalara hazır duruma getirildi. Bunun ardından, teleskopun optik ayarının niteliğini ölçmekte kullanılan bir CCD kamerayla çeşitli gök cisimlerinin görüntüleri alındı. Her görüntü, farklı filtrelerle çekilen 3 görüntünün hiçbir sayısal işleme tabi tutulmamış birleşimidir.

Alp Akoğlu

Jüpiter ve Satürn: Her iki gezegenin fotoğrafı da 0,1 saniye poz süresi verilerek çekilmiş.